

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚEI

METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCESUAL CIVILE
CURRICULUM

FORMATOR:

Dumitru Visternicean
Judecător CSJ, membru CSM

CHIȘINĂU – 2012

I. PRELIMINARII

Una din principalele abilități ale unui judecător este de a întocmi legal și întemeiat acte de dispoziție. De corectitudinea întocmirii lor depinde calitatea înlăptuirii justiției și într-un final eficiența apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale justițiabililor. Evident că a întocmi corect un act judecătoresc este o finalitate care poate fi atinsă doar grație unei bune cunoașteri a normei materiale și o aplicare justă a normelor procesuale. Abilitățile practice care trebuie să fie cultivate audienților Institutului Național al Justiției se vor baza pe aptitudinea de a analiza circumstanțele de fapt, a aprecia mijloacele de probație și a aplica suportul normativ în situații concrete. În acest fel se va facilita generalizarea practicii judiciare, se va putea forma o viziune asupra direcțiilor de evoluare a acesteia, se vor putea depista carențe sau neconcordanțe pentru remediere.

Curriculumul la disciplina Metodologia întocmirii actelor procesual civile - în calitate de component al modului Drept procesual civil se axează pe trei niveluri comportamentale, cu divers grad de complexitate: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoașterii presupune acumularea cunoștințelor teoretice. Ținând cont de faptul că audienții INJ sunt cel puțin licențiați în drept nivelul cunoașterii se va manifesta pe cizelarea cunoștințelor pe care le dețin deja și cu care pot opera pentru a trece la celelalte niveluri. Aplicarea presupune capacitatea de a interpreta corect și sistemic legislația procesuală în vigoare, capacitatea de a depista carențe și contradicții legislative și abilitatea de a propune soluții de perfecționare a legislației în vigoare. Integrarea presupune aptitudinile de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice referitoare la normele de drept procesual civil, soluționarea corectă a situațiilor conflictuale ținând cont atât de legea materială, cât și de cea procesuală, manifestarea atitudinilor personale față de diverse fenomene sociale. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de instruire inițială a viitorilor judecători și procurori.

În acest sens, curriculumul reprezintă un document reglator ce determină competențele profesionale necesare integrării și bunei manifestări în câmpul muncii. Din această perspectivă studiul modului prezentat este orientat spre familiarizarea cu modificările și completările care s-au produs în legislația procesual civilă a RM, valorificarea întregului potențial intelectual al audienților pentru a cultiva deprinderi de veritabil judecător sau procuror, prezentarea practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului pentru a fortifica cunoștințele asimilate, cultivarea spiritului de respect pentru lege și pentru justițiabili.

II. COMPETENȚE

- Aplicarea corectă a normelor de drept procesual civil în activitatea practică de jurist;
- Întocmirea corectă a actelor procesuale în calitate de judecător sau procuror – participant în procesul civil ;
- Examinarea și soluționarea pricinilor civile în fond;
- Formularea propunerilor concrete de îmbunătățire a calității actului de justiție;
- Aplicarea metodelor de lucru cu legislația în domeniu;
- Interpretarea corectă a legilor naționale și a izvoarelor internaționale cu caracter procedural;

III. OBIECTIVE GENERALE:

În baza studierii respectivei discipline audienții INJ trebuie

- **La nivel de cunoaștere și înțelegere:**
 - să clarifice viziunile generale privind actele judecătorești de dispoziție;
 - să identifice categoriile actelor procedurale;
 - să clasifice categoriile procesual civile în funcție de diverse criterii de utilitate practică;
 - să stabilească legătura normele dreptului material și procesual la întocmirea actelor procesual civile
 - să cunoască ce fel de acte se întocmesc la diferite faze procesuale;
 - să distingă efectele juridice ale fiecărui act procesual întocmit corect sau eronat;
 - să determine fără echivoc normele procesuale aplicabile pentru întocmirea actelor de procedură civilă;
 - să descrie procedura întocmirii actelor procesuale necesare în cadrul fiecărui fel de procedură civilă;
- **La nivel de aplicare:**
 - să argumenteze rațiunea motivărilor utilizate în actele judecătorești de dispoziție;
 - să sintetizeze curenți sau modalități corecte de aplicare a normelor de procedură civilă la întocmirea actelor de procedură civilă;
 - să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea metodologiei de întocmire a actelor de procedură civilă;
 - să generalizeze practica judiciară în soluționarea cauzelor civile pentru a determina deficiențele în aplicarea legislației;
- **La nivel de integrare:**
 - să întocmească actele judecătorești de dispoziție conform cerințelor normelor de drept procesual civil;
 - să propună concepții noi pentru ameliorarea metodologiei întocmirii actelor procesual civile;
 - să facă propuneri de compatibilizare a legislației și practicii autohtone cu legislația europeană și practica CEDO;

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea	Responsabil de modul/ disciplină
		C	S	examen	Dm. Visternicean,
SO	II	2	34		

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la prelegere.

Nr.	Tema	Nr. ore
1.	Categoriile de acte de dispoziție ale instanței de judecată	2
	Total	2

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminare.

Nr.	Tema	Nr. ore
1.	Actele de procedură întocmite la faza intentării procesului	6
2.	Actele de procedură civilă întocmite la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare	6
3.	Actele de procedură civilă întocmite la faza dezbaterilor judiciare	6
4.	Întocmirea hotărârilor judecătorești	6
5.	Întocmirea ordonanțelor judecătorești	4
6.	Perfectarea documentelor executorii	6
	Total	34

VI. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

<ul style="list-style-type: none"> - să clasifice actele procesuale; - să identifice dispozițiile instanței de judecată; - să deosebească criteriile de perfectare a încheierilor, hotărârilor și ordonanțelor judecătorești. - să cunoască modul de perfectare și conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată; 	<p>1. categorii de acte de dispoziție ale instanței de judecată - clasificare actelor procesuale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - acte de dispoziție ale instanței de judecată; - încheieri judecătorești; - hotărâri judecătorești; - ordonanțe judecătorești.
<ul style="list-style-type: none"> - să întocmească încheieri de intentare a procesului; - emită încheieri de refuz în primirea cererii de chemare în judecată în baza fiecui temei prevăzut de lege; - să evidențieze specificul încheierii de restituire în primirea cererii de chemare în judecată, utilizând multitudinea cazurilor prevăzute de normele procesuale; - să stabilească efectele încheierilor de a nu da curs cererii. 	<p>2. actele de procedură întocmite la faza intentării procesului</p> <ul style="list-style-type: none"> - încheierea de intentare a procesului; - refuzul în primirea cererii de chemare în judecată; - restituirea cererii de chemare în judecată; - cazuri când nu se dă curs cererii.
<ul style="list-style-type: none"> - să enumere actele procesuale ale judecătorului în vederea pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare; - să realizeze modul de citare și înștiințare, precum și mijloacele de fixare a înmânării acestora; - să întocmească încheieri judecătorești privind atragerea intervenienților, coparticipanților procesuali; - să perfecteze încheieri referitoare la administrarea probelor în cadrul procesului civil; - să analizeze procedura de stabilire a termenului pentru judecarea pricinii. 	<p>3. actele de procedură civilă întocmite la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare</p> <ul style="list-style-type: none"> - acte procesuale ale părților, judecătorului în vederea pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare; - ședința de judecată prealabilă; - termenul de judecare a pricinii.
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască actele procesuale necesare de a fi îndeplinite în partea pregătitoare ședinței de judecată; - să identifice încheierile necesare în cadrul dezbaterilor în fond; - să evidențieze specificul încheierilor referitoare la administrarea probelor în cadrul procesului civil - să analizeze incidentele procesuale și modul de perfectare documentară a încheierilor de amânare și de suspendare a procesului; - să aplice cazurile de terminarea procesului fără adoptarea hotărârii, perfectând încheieri de încetare a procesului și scoatere a cererii de pe rol; - să cunoască importanța și cuprinsul procesului 	<p>4. actele de procedură civilă întocmite la faza dezbaterilor judiciare</p> <ul style="list-style-type: none"> - partea pregătitoare a ședinței de judecată; - judecarea pricinii în fond; -- adoptarea hotărârii și pronunțarea ei; - amânarea procesului; - suspendarea procesului; - terminarea procesului fără adoptarea hotărârii; - încetarea procesului și scoaterea cererii de pe rol; - procesul-verbal al ședinței de judecată.

<i>verbal al ședinței de judecată</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice părțile componente ale hotărârii judecătorești. - să întocmească hotărâri judecătorești; - să redacteze hotărâri judecătorești; - să perfecteze hotărâri suplimentare 	5. întocmirea hotărârilor judecătorești <ul style="list-style-type: none"> - partea introductivă, descriptivă, motivantă și dispozitivul hotărârii; - redactarea hotărârii judecătorești; - hotărârea suplimentară.
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască conținutul ordonanțelor judecătorești; - să perfecteze ordonanțe judecătorești în baza diferitor temeuri legale; - să întocmească încheieri judecătorești de refuz în eliberarea ordonanței, de anulare a ordonanței judecătorești. 	6. întocmirea ordonanțelor judecătorești <ul style="list-style-type: none"> - părțile componente ale ordonanței judecătorești; - refuzul eliberării ordonanței judecătorești; - anularea ordonanței judecătorești.
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască actele de executare silită (temeiurile executării). - să identifice telurile titlurilor executorii și importanța lor juridică; - să aplice procedura de eliberare a titlului executoriu; - să perfecteze eliberarea mai multor titluri executorii în baza aceleiași hotărâri. 	7. perfectarea documentelor executorii <ul style="list-style-type: none"> - titluri executorii; - procedura eliberării titlurilor executorii;

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL AL AUDIENTULUI

SUBIECTE/PROBLEME	MODALITĂȚI DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
Hotărâri judecătorești; Încheieri judecătorești; Titluri executorii judecătorești; Ordonanțe judecătorești; Procesul-verbal al ședinței de judecată și al înfăptuirii actelor de procedură seprate,	Elaborarea de proiecte de acte procesuale; Confruntarea actelor procesuale întocmite de audienți cu cele întocmite de judecători;	Prezentarea rezultatelor la mese rotunde, seminare comune;

NOTĂ: Pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, studentul va realiza forme de activitate individuală, precum:

- studiul notițelor de curs, ale suporturilor de curs și manualelor în bibliotecă;
- consultarea comentariilor și a dicționarelor de specialitate;
- studiul suportului normativ curent, publicat în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”;
- studiul practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție, a altor instanțe judecătorești și organe jurisdicționale, publicate oficial;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet și din alte surse accesibile.

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

1. Evaluarea curentă a rezultatelor academice

- Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/ informații)
- Probe scrise: două testări obligatorii care vor conține sarcini de mai multe niveluri cu:
 - obiective de cunoștințe;
 - obiective de capacități;
 - obiective de competențe profesionale și atitudini.
- Pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Studierea și rezolvarea spețelor;
- Activități de grup;
- Sudii de caz;
- Redactarea de către audienți a hotărîrilor judecătorești, acțiunilor disciplinare, redactare de rechizitorii a ordonanțelor, a rezoluțiilor;
- Studierea dosarelor, a actelor procedurale;
- Proceduri de interpretare și aplicare corectă a legii;
- Însușirea și aplicarea corectă a terminologiei de specialitate;
- Simularea de procese;
- Studiu individual a literaturii de specialitate, a experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări/simulări de situații concrete.

Mostra nr.1

1. *Corecți încheierea, hotărîrea, ordonanța judecătorească*
2. *Depistați dacă trebuie sau nu casată hotărîrea, încheierea judecătorească*
3. *Întocmiți o ordonanță judecătorească*

2. Evaluarea sumativă se va efectua ca examen în scris la finele semestrului.

Mostra nr.1

Mostră de speță:

Mostra nr.1

Prin hotărîrea judecătorească SA "Fertilitate BAS" a fost obligată să achite costul lucrărilor de construcție executate în favoarea SRL "Elan-gaz" în sumă de 2550 lei. Pentru asigurarea executării hotărîrii, executorul judecătoresc în baza hotărîrii judecătorești prezentate de SRL "Elan-gaz" a pus sechestru pe unele bunuri ale SA "Fertilitate BAS", întrucît debitorul nu avea pe cont în bancă mijloace bănești. Sechestrînd bunurile debitorului, executorul judecătoresc nu a ridicat îndată aceste bunuri, ci a oferit debitorului un termen de 5 zile pentru achitarea benevolă a datoriei.

Directorul SA "Fertilitate BAS" s-a adresat în judecată asupra acțiunilor executorului judecătoresc în legătură cu sechestrarea bunurilor ce aparțin SA "Fertilitate BAS" în drept de proprietate. Ca temei al plîngerii a fost menționat faptul că acțiunile executorului judecătoresc sunt ilegale, deoarece în hotărîrea judecătorească nu se denotă sechestrarea în natură a bunurilor debitorului.

Ce înseamnă act de executare (temeiul executării) și act executoriu? Enumerați acte ce se atribuie la categoria actelor executorii. Sunt corecte acțiunile executorului judecătoresc? Ce hotărîre trebuie să pronunțe judecata?

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție:

1. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare nr. 24 din 28.06.2004.
2. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile nr.25 din 28.06.2004.
3. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile nr.32 din 24.10.2003.
4. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ nr. 10 din 30.10.2009.
5. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la unele chestiuni ce vizează procedura de eliberare a ordonanțelor judecătorești nr. 18 din 31.05.2004.
6. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la examinarea pricinilor civile în ordine de apel nr. 15 din 03.10.2005.
7. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la practica aplicării legislației procedurale la examinarea cauzelor civile în recurs nr. 3 din 27.03.2006.
8. Hotărârea Plenului C.S.J. cu privire la practica aplicării legislației procesuale la examinarea cauzelor civile în ordine de revizuire nr. 14 din 03.10.2005.
9. Hotărârea Plenului CSJ cu privire la aplicarea legislației procesuale civile la întocmirea hotărârii și încheierii judecătorești Nr. 2 din 07.07.2008;

Manuale, monografii:

Drept procesual civil, partea specială. Curs universitar, responsabil de ediție Al.Cojuhari – Chișinău – 2009;

Manualul Judecătorului la examinarea pricinilor civile. /coordonator Mihai Poalelungi, - Cartier juridic, 2006.

Pregătirea pricinilor civile pentru dezbaterile judiciare. Mihai Poalelungi, Anastasia Pascari, - Chișinău,2006

Ghidul Cetățeanului. Procedura civilă. / Mihai Poalelungi. – Chișinău. Editura Cartier, 2008

Ioan Leș, Drept procesual civil: Cursul universitar, - București, Lumina Lex, 2002.

Florea Măgureanu, Drept procesual civil. - București Ed. ALL BECK, 1998.

Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. М. К. Треушников, - Москва, 2006.

Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. В. В. Яркова, - Москва, 2007.

Гражданское процессуальное право России. Учебник. / Под ред. М.С. Шакарян, - Москва, 2005.

Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. В.А. Мусина, Н.А. Чечиной, Д.М. Чечет, - Москва, 2000.

Гражданский процесс. Общая часть. Учебник. / Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича, - Минск, 2000.

Гражданский процесс. Особенная часть. Учебник. /Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича. - Минск, 2002.

Осокина Г.Л., Гражданский процесс. Общая часть. - Москва, 2004.